

הצעה לסיור מפגש תרבויות ברשות, במתכונת מודולארית

הרעיון המרכזי של המסמך:

תרבות היא מכלול הערכים, האמונות ותפיסות העולם כפי שהן באות לידי ביטוי בהתנהגותם של בני אדם (מתוך ויקיפדיה).

אם תעצרו לרגע ותבדקו ברשות בה אתם מלמדים תמצאו קבוצות תרבותיות מגוונות, רק צריך לחפש. הסיור ברשות של התלמיד והמפגש עם קבוצות אוכלוסייה בתוכה יוצרת חשיפה וחיבור למקומות ולקבוצות שלא תמיד מודעים התלמידים לקיומן.

המסמך מציג 4 חלקים:

1. **מיפוי קבוצות תרבותיות המתקיימות בעיר:** רעיונות לקבוצות אוכלוסייה שיתכן ויש אצלכם ביישוב ודרך לארגן ולמפות אותן.
2. **תחנות בדרך - פעילויות:** הצעות לפעילויות במהלך הסיור במקומות שונים המזמנים מפגש עם תרבויות שונות.
3. **משחקי דרך:** מספר משחקים ברוח מפגש תרבויות
4. **מעגל סיכום משולב במעגל שלי"ח.**

כל שאליכם לעשות, לעיין, לחשוב ולבנות לעצמכם סיור מנצח.

לפני שמתחילים במלאכת ההרכבה –

תזכורת לתוכן יש"מ מפגש תרבויות בארץ ישראל..

הרעיון המרכזי:

במדינת ישראל מתקיים פסיפס תרבותי עשיר ומגוון המבוסס על מפגש התרבויות ההיסטורי, מפגש הדתות, התקדשותה של הארץ לדתות שונות ועל קליטת עלייה מקשת רחבה של ארצות ותרבויות. הסיור יפגיש את התלמיד באופן חווייתי ובלתי אמצעי עם הנופאדם התרבותי במקום מגוריו ויצמצם את מרחב הזרות בין התרבויות

מטרה: לחשוף וללמוד אודות המגוון התרבותי המתקיים ברשות בה מצוי בית הספר

ידע:

הסיור מציג פרטים אודות קבוצות תרבותיות החיות ברשות (היסטוריה, מנהגים, שפה, לבוש וכד') תוך מפגש והתנסות.

מיומנויות:

1. להתבטא בעל פה מול אנשים אחרים
2. לשאול שאלות
3. להיות מודע לשונות לצד הדמיון בין אנשים מקבוצות שונות
4. להעריך השקפות עולם מגוונות
5. להכיר ולהקשיב לדברי האחר
6. לדעת לנהוג בהתאם לנורמות תרבותיות בסביבות שונות
7. לעזור ולהיעזר באחרים

ערכים:

1. עידוד הסקרנות והעניין
2. מחויבות לערכי המורשת והתרבות היהודית
3. סובלנות כלפי האחר והשונה ממני.
4. כבוד לאדם, לזכויותיו, לתרבותו, להשקפותיו ולחירויות היסוד
5. סולידריות ועזרה לזולת
6. מעורבות חברתית ואזרחית

מספר המלצות כלליות לפני היציאה:

1. תאמו מראש עם מקומות שונים המתקיימים בעיר (אספו מידה לתוך טבלת השליטה של המקומות השונים בעזרתה יהיה קל יותר לתכנן ולתאם את הסיור, העדיפו לא לחזור לאותו מקום יותר משתי פעמים.
1. תכננו מראש את המסלול בו תצעדו וקבעו היכן תתקיים כל תחנה יש לקחת בחשבון גם תחנות מנוחה (מומלץ בשלב הראשון לתאם עם המקומות ובהתאם לכך לקבוע את המסלול).
2. מומלץ לשלב 2-3 תחנות מפגש עם אנשים, 3-4 פעילויות בתחנות בדרך.
3. הסיור הוא סיור לכל דבר יש להקפיד על הנהלים.

מספר המלצות בקרוונה לפני שיוצאים:

1. תחנות יש לקיים במקומות פתוחים במרחב.
2. נכון לרגע כתיבת המסמך קבוצה לא תעלה על 20 איש, מומלץ להוציא בכל פעם כיתה המחולקת לשתי קבוצות – כל מורה לשלי"ח מדריך קבוצה ומתלווה לה איש צוות מבית הספר.
3. יש להפעיל את הסיור בהתאם להוראות משרד הבריאות (במעגל שלי"ח אין להעביר חפץ לרשות דיבור).

1. מיפוי קבוצות תרבותיות המתקיימות בעיר

הצעות

הערות	איש קשר + מס' טלפו	שיוך לקבוצה תרבותית	כתובת	שם המוסד
פעילות בימי... בשעות....		הודים	רחוב התותחנים 19	בית הכנסת "עץ שערי ציון"
		הודים		מועדונית,
		עדות שונות/זרמים		בית כנסת
		נוצרים		כנסיה
		מוסלמים		מסגד
		דרוזים		חילווה
		אתיופים		מרכז קליטה שושנה
		אתיופים		חוה חקלאית
		אתיופים		מקום בלב
		אתיופים		מוקד קליטה
		עולי ספרד		מרכז עולי ספרד
		מעורב		מרכז ערבה
		אזרחים ותיקים		מולדת
		ניצולי שואה		עמך
		לותרנים – לוחמים שלחמו בנאצים אזרחים ותיקים		בית וקס
		כלל האוכלוסייה עדות, נפגעים, ילדים		דיור בית גת
		וברי רוסית	המרכז הפינתי מול צומח	קלאב האוס
			ליד פארק הנבל	מקווה
				חב"ד
				ועוד
				ועוד

מצורף נספח ראיון בעת מפגש עם ותיקים

מה כבר הם יספרו לי? שאפון לאנרח הוטיק

- ✓ איך קוראים לך?
- ✓ מאיזה ארץ הגעת?
- ✓ מה את/ה זוכר/ת מהעלייה לארץ ומהקליטה בה?
- ✓ תוכל/י בבקשה לתת טיפ לנו, לדור הצעיר מניסיוןך?

מה כבר הם יספרו לי? שאפון לאנרח הוטיק

- ✓ איך קוראים לך?
- ✓ מאיזה ארץ הגעת?
- ✓ מה את/ה זוכר/ת מהעלייה לארץ ומהקליטה בה?
- ✓ תוכל/י בבקשה לתת טיפ לנו, לדור הצעיר מניסיוןך?

2. תחנות בדרך - פעילויות

תחנה	מיקום	קב' תרבותית	פעילות	הערות
מגרש חנייה	משהו בדרך...	תושבי העיר	דף תצפית וניתוח מה מספרו המכוניות לפי נספח בלשי תרבות לרגע	
חנות אתיופית הודית רוסית	לא זוכרת... במרכז הקניות מול צפריר	קבוצות אתניות בעיר	חקר מוצרים אחרים שיש בחנויות הללו לפי נספח אוכל קדימה אוכל	
לוח מודעות	בהתאם למסלול	תושבי העיר	מה מספרות המודעות בהתאם לנספח פרסומת זה כל הסיפור	
גן ספורט	בהתאם למסלול	תושבי העיר והארץ, תרבות הספורט	פעילות ספורטיבית ללפי נספח מי מתעייף ראשון	
משחקים פטאנק אם יש לכם קבוצה כזו	בשולי גן הנבל	וותיקי העיר	שיחה + תחרות	צריך לאתר מי מפעיל את המקום.
מקום עם הרבה אנשים (קניון, אזור חנויות)	פסאגים, קניון	תושבי העיר	שאלון חקר אודות האנשים, מניין הגיעו, תחומי עיסוק ועוד לפי נספח סליחה אדוני/גבירתי, אני רק שאלה...	
כנסייה/מסגד/בית כנסת/חיילואה		נוצרים/מוסלמים/יהודים/דרוזים	חקר מבנה תפילה	

הערה: אין הכוונה לבצע את כל התחנות אלא לבחור בהתאם למסלול שלכם ולמקומות שתאמתם.

פזי תרבות לרצ

הגעתם למגרש חנייה של מכוניות, שימו לב במהלך הפעילות לא לעמוד מאחורי מכונית, שימו לב שהן לא יפגעו בכם ואתם לא תפגעו בהן. משימתכם:

בחרו 4 מכוניות ותארו מה אתם רואים?

- איך האוטו נראה (סוג, שנה, צבע, מצב ועוד...)
- מה אתם מזהים בתוכו? אילו חפצים יש בו?
- מה ניתן ללמוד על אופיו של בעל/ת הרכב? האם הדברים מעידים על שיוך לקבוצה מסוימת? (בן/בת רווקה/ה, נשוי/נשואה, ילדים, אמונה, טעם במוזיקה, באוכל.....)

פזי תרבות לרצ

הגעתם למגרש חנייה של מכוניות, שימו לב במהלך הפעילות לא לעמוד מאחורי מכונית, שימו לב שהן לא יפגעו בכם ואתם לא תפגעו בהן. משימתכם:

בחרו 4 מכוניות ותארו מה אתם רואים?

- איך האוטו נראה (סוג, שנה, צבע, מצב ועוד...)
- מה אתם מזהים בתוכו? אילו חפצים יש בו?
- מה ניתן ללמוד על אופיו של בעל/ת הרכב? האם הדברים מעידים על שיוך לקבוצה מסוימת? (בן/בת רווקה/ה, נשוי/נשואה, ילדים, אמונה, טעם במוזיקה, באוכל.....)

אכל קדימה אכל

עוד שנייה תכנסו לחנות שבעיקר קבוצת אוכלוסייה מסוימת רוכשת בה מוצרים! שימו לב בזמן שהותכם בחנות התהלכו בה בזהירות, שוחחו בשקט וכבדו את הקונים האחרים. משימתכם: זהו 2 מוצרים שלא מוכרים לכם ושהם אופייניים לקבוצת אוכלוסייה זו. רשמו את שמותיהם ומה מכינים מהם. אם תצרפו מתכון המשלב מוצר אחד מבין השניים תזכו בנקודות נוספות.

בהצלחה

אכל קדימה אכל

עוד שנייה תכנסו לחנות שבעיקר קבוצת אוכלוסייה מסוימת רוכשת בה מוצרים! שימו לב בזמן שהותכם בחנות התהלכו בה בזהירות, שוחחו בשקט וכבדו את הקונים האחרים. משימתכם: זהו 2 מוצרים שלא מוכרים לכם ושהם אופייניים לקבוצת אוכלוסייה זו. רשמו את שמותיהם ומה מכינים מהם. אם תצרפו מתכון המשלב מוצר אחד מבין השניים תזכו בנקודות נוספות.

בהצלחה

פרסומת זה כל הסיפור

משימה....

התבוננו בשלטים המופיעים על לוח המודעות :

- ✓ אילו סוגי מודעות תלויות כאן?
- ✓ כמה סוגי מודעות מופיעות על הלוח?
- ✓ מה ניתן ללמוד על האוכלוסייה אליה פונות המודעות?

פרסומת זה כל הסיפור

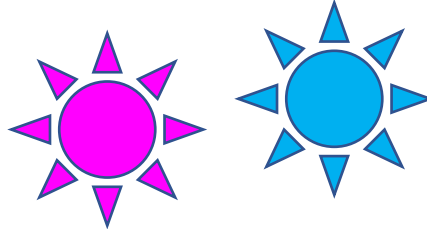
משימה....

התבוננו בשלטים המופיעים על לוח המודעות :

- ✓ אילו סוגי מודעות תלויות כאן?
- ✓ כמה סוגי מודעות מופיעות על הלוח?
- ✓ מה ניתן ללמוד על האוכלוסייה אליה פונות המודעות?

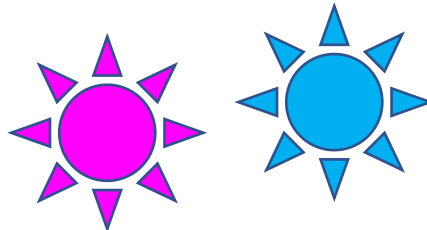
מי את צוית ראשון

תרבות הספורט אט אט נכנסת יותר ויותר לחיינו.
להלן מספר משימות, בכל פעם נשלח נציג מכל חולייה, הקבוצה שהנציג שלה נשאר
אחרון מקבלת את מירב הנקודות.
משימות:

- ✓ עליכם לבצע כמה שיותר שכיבות שמיכה.
- ✓ עליכם לעמוד כמה שיותר זמן על רגל אחת.
- ✓ עלכם לבצע כמה שיותר כפיפות בטן.
- ✓ מי שמפסיק לקפוץ ראשון בחבל.

מי את צוית ראשון

תרבות הספורט אט אט נכנסת יותר ויותר לחיינו.
להלן מספר משימות, בכל פעם נשלח נציג מכל חולייה, הקבוצה שהנציג שלה נשאר
אחרון מקבלת את מירב הנקודות.
משימות:

- ✓ עליכם לבצע כמה שיותר שכיבות שמיכה.
- ✓ עליכם לעמוד כמה שיותר זמן על רגל אחת.
- ✓ עלכם לבצע כמה שיותר כפיפות בטן.
- ✓ מי שמפסיק לקפוץ ראשון בחבל.

סליחה אדוני/אבייתי, אני רק טאלה...

לרשותכם רבע שעה במהלכה עליכם לראיין לפחות שלושה אנשים שמסתובבים במתחם שהוגדר על ידי המורה. הקפידו לפנות לאנשים בצורה מכובדת ונעימה. השאלות:

1. מה שמך?
2. מה ארץ המוצא שלך?
3. מה התחום בו את/ה עוסק/ת?
4. ממתי את/ה גר/ה בעיר?
5. מה את/ה הכי מעריך/מעריכה בעיר?
6. מה המקום החביב עלייך ביותר בעיר?

סליחה אדוני/אבייתי, אני רק טאלה...

לרשותכם רבע שעה במהלכה עליכם לראיין לפחות שלושה אנשים שמסתובבים במתחם שהוגדר על ידי המורה. הקפידו לפנות לאנשים בצורה מכובדת ונעימה. השאלות:

1. מה שמך?
2. מה ארץ המוצא שלך?
3. מה התחום בו את/ה עוסק/ת?
4. ממתי את/ה גר/ה בעיר?
5. מה את/ה הכי מעריך/מעריכה בעיר?
6. מה המקום החביב עלייך ביותר בעיר?

3. משחקי דרך

✓ משחק הפסלים:

התלמידים הולכים במסלול, בכל פעם שהמדריך צועק שם של קבוצת אוכלוסייה (הודים, מרוקאים, רוסים, אתיופים, פולנים וכדומה) התלמידים צריכים לקפוא ולא לזוז קבוצה שמירב חבריה הצליחו מקבלת נקודות.

✓ **משימת לכה דודי:** עליכם לשיר את השיר המפורסם "לכה דודי" בכמה שיותר מנגינות/מקצבים (חסידי, ראפ, איי, שיר ילדים).

✓ משימות לאורך הדרך.

בכל פעם לפני שמתחילים ללכת נציג מחולייה אחת שולפת פתק מתוך ארנק קטן. במהלך ההליכה כל חוליה צריכה לבצע את המשימה ולהציגה בפני הכתה לפני תחילת התחנה הבאה. חולייה שמבצעת את המשימה זוכה בנקודות.

משימתכם היא לחוד חידה על קבוצה תרבותית כלשהי, אם אף חוליה לא תצליח לפתור את החידה שלכם תזכו בנקודות.

בתחילת התחנה הבאה עליכם לבחור נציג מתוך החוליה שלכם שיספר בדיוח על קבוצה תרבותית כלשהי. הבדיחה המצחיקה ביותר תזכה את הקבוצה במירב הנקודות.

עליכם לחבר חמשיר על קבוצה תרבותית כלשהי ולהציג אותו לפני הכתה.

בתחילת התחנה הבאה עליכם לבחור נציג מהחוליה שלכם שירצה במשך 40 שניות על קבוצה תרבותית כלשהי. מי שיצליח יזכה את קבוצתו בניקוד.

✓ **תעשה בבקשה מה שאני מבקש:**

כל אחד מקבל פתק עם משימה, יחסית בתחילת יום השדה, עליו לגרום לאחד מחבריו (לא מהחוליה שלו) לבצע אותה:

לספר בדיחה	לשיר שיר	לכבד את חברי הכיתה במשהו טעים	לעשות בלון ממסטיק	ללכת עם התיק מקדימה	לגעת באף
לפנות לאיש מהרחוב ולשאול מה השעה	לספור מרצפות	לקטוף עלה ולתת אותו למישהו	להתקשר לאחד ההורים שלו/ה	להקריא שלט	לספר פדיחה שקרתה לו/לה
לצלם סלפי עם מכונית צהובה	לעזור למישהו	לברר מה הטמפ' כעת	לעשות 2 תרגילי מתח	להתגלש במגלשה	להרים פסולת מהרצפה
לסחוב את תיק העזרה ראשונה	לסחוב תיק של מישהו אחר	ליזום משחק תוך כדי הליכה	לקלוע צמה למישהי	לשרוק שיר	לשרוך שרוכים
				חסרות כאן עוד כמה משימות...	לספור כמה מכוניות עברו אתכם במשך דקה

4. מעגל סיכום שמשולב עם מעגל שלי"ח

שלב ראשון:

שיחזור של "מה עשינו היום" בעזרת התלמידים: את מי פגשנו, מה ראינו, במה התנסנו ועוד.

שלב שני:

סיכום קצר וחזרה של המורה על מגוון התרבויות שפגשנו בסיוור.

שלב שלישי:

שאלה לתלמידים כל אחד מספר על מפגש שהיה לו עם מישהו מקבוצה תרבותית שונה משלו או אומר לאיזה קבוצה תרבותית הוא משתייך ומספר מאפיין אחד (מנהג, מאכל וכד').

שלב רביעי:

סיכום התוכן והחווייה על ידי המורה.

הערות:

1. יש להקפיד על כללי המעגל (כולם מדברים, לא מגיבים לדברי החבר, מדברים בקצרה).
2. ניתן לשלב לפני שלב שלישי סיפורים / ציטוטים, בחוברת פסיפס ישראלי לידי גן משולבים ציטוטים ומכתבים של עולים, באתר פסיכולוגיה עברית ניתן למצוא סיפורים קצרים על מפגשים בין תרבותיים, ציטוטים על תרבות.